

Hume

Textos amb Preguntes

Text 1

"És així quan el que considerem causa i el que considerem efecte, tots dos, són presents als sentits. Veurem ara en què es fonamenta la nostra inferència quan d'un d'ells arribem a la conclusió que l'altre ha existit o bé existirà. Suposem que veig una bola movent-se en línia recta cap a una altra; immediatament concloc que xocaran, i que la segona es posarà en moviment. Aquesta és la inferència de la causa a l'efecte; i d'aquesta mena són tots els nostres raonaments en la conducta de la vida; en ella es basa tota la nostra creença en la història; i d'ella se'n deriva tota la filosofia, amb l'única excepció de la geometria i l'aritmètica. Si podem explicar com funciona aquesta inferència a partir del xoc de dues boles, podrem entendre aquesta operació de la ment en totes les instàncies.

HUME, *Abstract del Tractat de la Naturalesa Humana*

1.Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules- les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

2.Expliqueu breument el significat, en el text, de les següents paraules o expressions –al voltant de 5-15 paraules en cada cas.

a) "inferència"

b) "causa"

3.Quines raons té Hume per dir que tots els raonaments en la conducta de la vida es basen en la relació causa-efecte? (Haureu de referir-vos als aspectes generals del pensament de Hume que siguin pertinents encara que no apareguin explícitament en el text).

4.Compareu la concepció de Hume de l'experiència i els sentits amb una altra concepció de l'experiència i els sentits que es pugui trobar en la història del pensament.

5.Creieu que Hume té raó quan defensa que tota la nostra creença en la història es basa en la inferència de la causa a l'efecte? Raoneu la resposta.

Text 2

Em sembla que els únics objectes de la ciència abstracta o de la demostració són la quantitat i el nombre, i que tots els intents d'estendre aquesta classe més perfecta de coneixement més enllà d'aquells límits, són pura sofisteria i il·lusió. (...)

Totes les altres investigacions dels homes esguarden només qüestions de fet i d'existència, les quals són, a ulls veients, impossibles de demostrar. Tot el que és pot no ésser. Cap negació d'un fet pot implicar una contradicció. La no existència d'un ésser, sense excepció, és una idea tan clara i distinta com la seva existència. La proposició que afirma que no existeix, per molt que sigui falsa, no és pas menys concebible i intel·ligible que la que afirma el contrari. (...).

Hom pot provar, doncs, només l'existència d'un ésser per arguments a partir de la seva causa o el seu efecte, i aquests arguments es basen del tot en l'experiència.

DAVID HUME, *Investigació sobre l'enteniment humà*

1.Analitza les idees del text

2.Després d'analitzar el text respon les següents qüestions:

- 2.1.Quina ciència tracta de la quantitat i el nombre?
- 2.2.Quina és la classe més perfecta de coneixement?
- 2.3.Quina altra classe de coneixement tenim?
- 2.4.En què es fonamenta la demostració?
- 2.5.Què es pot demostrar?
- 2.6.En què es fonamenta la prova argumental?
- 2.7.Com es coneixen les qüestions de fet o existència?

3.Explica breument (de 80 a 100) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades**4.En el segon paràgraf apareix la frase: “La no existència d'un ésser, sense excepció, és una idea tan clara i distinta com la seva existència”. Per què creus que diu “sense excepció”?**

Text 3

Totes les idees, especialment les abstractes, són naturalment dèbils i obscures. La ment no té sinó un domini escàs sobre elles; tendeixen fàcilment a confondre's amb altres idees semblants; i quan hem usat moltes vegades un mot qualsevol, encara que sense donar-li un significat precís, tendim a imaginar que té una idea determinada annexa. En canvi, totes les impressions, és a dir, tota sensació —bé externa, bé interna— és forta i vivaç: els límits entre elles es determinen amb més precisió, i tampoc és fàcil caure en error o equivocació respecte a elles. Per tant, si tenim la sospita que un terme filosòfic és usat sense significat o sense cap idea (com passa amb massa freqüència), no hem de fer res més que preguntar-nos de quina impressió es deriva la suposada idea; i si és impossible d'assignar-n'hi una, això serviria per confirmar la nostra sospita.

HUME, Investigació sobre el coneixement humà

1. Explica breument les idees principals del text [2 p.]
2. A quina sospita creus que Hume sembla referir-se a la última línia del text. [1 p.]
3. Perquè Hume diu que “no hem de fer res més que preguntar-nos *de quina impressió es deriva la suposada idea* “. Has de fer referència als aspectes pertinents del seu pensament, encara que no siguin explícitament expressat en el text. [3 p.]
4. Relaciona el criteri de veritat de “la còpia” amb algun altre criteri plantejat per un altre autor. [2 p.]
5. Fes una avaluació personal i raonada del criteri de veritat senyalat al punt anterior. [2p.]

Text 4

Hom copia tota idea d'alguna impressió o sentiment precedents; i on no podem trobar cap impressió, és segur que no hi ha cap idea. A tots els casos singulars d'operació o activitat de cossos o ments, no hi ha res que produeixi cap impressió - ni, consegüentment, que pugui suggerir cap idea de connexió necessària. Tanmateix, quan apareixen molts casos uniformes i el mateix objecte és, sempre, seguit pel mateix fet, llavors comencem a entreveure la noció de causa i connexió. Llavors experimentem un sentiment o impressió nous, és a dir, una connexió habitual en el pensament o la imaginació entre un objecte i el seu corresponent usual i aquest sentiment és l'origen de la idea que cerquem. El primer cas que veiérem de moviment comunicat per la topada de dues boles de billar és exactament igual que qualsevol cas que, a hores d'ara, se'ns pugui presentar, llevat solament que, en el primer, no podíem inferir un fet a partir de l'altre, la qual cosa podem fer ara, després d'una successió tan llarga d'experiències

uniformes.

HUME, Investigació sobre el coneixement humà.

1. Explica breument les idees principals del text [2 p.]
2. Explica breument el significat del terme “connexió necessària”. [1 p.]
3. Explica les raons de l'autor per a qüestionar críticament la idea de “causalitat” com a connexió necessària. Has de fer referència als aspectes pertinents del seu pensament, encara que no siguin explícitament expressats en el text. [3 p.]
4. Quina és la posició de Locke i Berkeley davant la idea de “causalitat”? Com influeix això en els seus respectius pensaments? . [2 p.]
5. Quines són les conseqüències que consideres que es poden derivar de la crítica al principi de causalitat per a les ciències empíriques? [2 p.]

Text 5

Tots els objectes de la raó i de la investigació humanes poden dividir-se naturalment en dos grups: relacions d'idees i qüestions de fet. Pertanyen a la primera classe les ciències de la geometria, àlgebra i aritmètica i, en resum, qualsevol afirmació que és certa o intuïtivament o demostrativament. Que «el quadrat de la hipotenusa és igual al quadrat dels dos catets» és una proposició que expressa una relació entre aquestes figures. Que «tres vegades cinc és igual a la meitat de trenta», expressa una relació entre aquests nombres. Hom descobreix proposicions d'aquesta classe per la mera operació del pensament, amb independència del que existeix arreu de l'univers. Encara que no hi hagués cap cercle o triangle a la naturalesa, les veritats demostrades per Euclides conservarien per sempre la seva certitud i la seva evidència. Les qüestions de fet, el segon objecte de la raó humana, no s'esbrinen de la mateixa manera; ni l'evidència de la seva veritat, per molt gran que sigui, és de la mateixa naturalesa que la precedent. Sempre és possible el contrari de tota qüestió de fet, ja que mai no implica contradicció i pot ser concebut per la ment amb la mateixa facilitat que si fos completament ajustat a la realitat. Que «El Sol no sortirà demà» no és una proposició menys intel·ligible ni implica més contradicció que l'afirmació «El Sol sortirà demà». En va, doncs, intentaríem demostrar la seva falsedat Si fos demostrativament falsa implicaria una contradicció i mai no podria ser concebuda de manera prou clara per la ment.

HUME, Investigació sobre el coneixement humà.

1. Explica breument les idees principals del text [2 p.]
2. Explica breument el significat del terme “connexió necessària”. [1 p.]
3. Explica les raons de l'autor per afirmar que les qüestions de fet “no s'esbrinen de la mateixa manera” que les relacions d'idees. [3 p.]
4. Posa en relació la distinció fet en el text entre relacions d'idees i qüestions de fet amb algun aspecte del pensament de Descartes. [2 p.]
5. Les relacions entre idees i les qüestions de fet es poden relacionar amb diferents tipus de ciències. Fes una valoració plantejant avantatges i limitacions respectives.[2 p.]

Text 6

Alguns filòsofs es figuren que allò que anomenem el nostre jo és alguna cosa de què en tot moment som íntimament conscients, que sentim la seva existència i la seva continuïtat en l'existència, i que, més enllà de l'evidència d'una demostració, coneixem amb certesa la seva perfecta identitat i simplicitat [...] Malauradament, totes aquestes afirmacions són contràries a l'experiència mateixa aportada a favor seu; no tenim cap idea del jo de la manera que aquí s'ha explicat. En efecte, de quina impressió podria derivar-se aquesta idea? És impossible contestar això sense arribar a una contradicció o a un absurd manifest. I malgrat això, aquesta és una

pregunta que s'hauria necessàriament de contestar si allò que volem és que la idea de jo sigui clara i intel·ligible. Hi ha d'haver una impressió que sigui origen de cada idea real; però el jo o persona no és cap impressió, sinó allò de què se suposa que les nostres diferents impressions i idees tenen referència. Si hi ha alguna impressió que origini la idea del jo, aquesta impressió haurà de continuar essent invariablement idèntica al llarg de tota la nostra vida, car se suposa que el jo existeix d'aquesta manera; però no existeix cap impressió que sigui constant i invariable. Dolor i plaer, tristesa i alegria, passions i sensacions se succeeixen unes a les altres, i mai no existeixen totes al mateix temps. Aleshores la idea del jo no pot derivar-se de cap d'aquestes impressions, ni tampoc de cap altra. I per consegüent no existeix aquesta idea.

HUME, Tractat sobre la natura humana.

1. Explica breument les idees principals del text [2 p.]
2. Explica breument el significat del terme "impressió". [1 p.]
3. Explica les raons de l'autor per a qüestionar críticament la idea de "jo" com a substància. Has de fer referència als aspectes pertinents del seu pensament, encara que no siguin explícitament expressat en el text. [3 p.]
4. Posa en relació la crítica de Hume a la idea de "jo" amb el "cògit cartesià". [2 p.]
5. Fes una valoració personal i raonada de la crítica a la idea de "jo" (Pots utilitzar idees estretes de la psicologia moderna) [2 p.]

Text 7

Quan una persona, en qualsevol època, delibera respecte a la seva conducta (com ara, si en una emergència determinada ha de triar entre ajudar un germà o un benefactor) ha de considerar per separat aquestes relacions, amb totes les circumstàncies i situacions de les persones, a fi de determinar el deure i l'obligació superiors. De la mateixa manera, a fi de determinar la proporció de línies en qualsevol triangle, cal examinar la naturalesa d'aquesta figura i la relació que les seves diverses parts mantenen entre elles. Però malgrat aquesta aparent similitud entre ambdós casos, hi ha, en el fons, una immensa diferència entre ells. L'especulatiu que raona sobre triangles o cercles considera les diverses relacions, ja conegudes i donades, entre les parts d'aquestes figures, i d'allí, n'infereix alguna relació desconeguda, que depèn d'aquelles. En les deliberacions morals, en canvi, hem de conèixer, per endavant, tots els objectes i totes les seves relacions mútues; i a partir d'una comparació del conjunt, hem de fixar la nostra tria o aprovació [...] Però després de conèixer cada circumstància, cada relació, l'enteniment ja no té més espai per operar ni tampoc cap objecte sobre el qual poder-se aplicar. L'aprovació o desaprovació que aleshores segueix, no pot ser l'obra del judici, sinó del cor; i no és una proposició o afirmació especulativa, sinó una sensació o sentiment actius. En les disquisicions de l'enteniment a partir de circumstàncies i relacions conegudes, n'inferim algunes de noves i desconegudes. A les decisions morals, totes les circumstàncies i relacions han de ser conegudes prèviament; i la ment, a partir de la contemplació del conjunt, sent alguna nova impressió d'afecte o de disgust, d'estima o de menyspreu, d'aprovació o de blasme.

HUME, Investigació sobre els Principis de la moral.

1. Explicar breument la idea principal del text. (2 punts)
2. Explicar breument el significat de les següents expressions dins del seu context d'utilització: "especulació moral", "judici", "cor" (2 punt)
3. Compara el plantejament ètic de Hume, tal com queda reflectit en el fragment que acabes de llegir, amb l'intel·lectualisme moral que Sòcrates va plantejar i defensar en la seva època. [3 punts]
4. En què sentit l'emotivisme ètic de Hume pot caure en una posició relativista? Quina és la teva opinió al respecte? [3 punts]